

Nr 439

Av herr Ullsten, om höjt anslag till Förenta Nationernas särskilda fond.

1960 och 1961 antog Förenta Nationernas nationalförsamling resolutioner där man uttryckte den förhoppningen att de samlade biståndsinsatserna i u-länderna så snart som möjligt skulle nå en omfattning av ca en procent av de rika ländernas nationalinkomster. 1962 antog Sveriges riksdag enhälligt ett uttalande som anslöt sig till denna målsättning för Sveriges del. Samma år anslag riksdagen 130 milj. kr. för det svenska biståndsarbetet. I årets statsverksproposition föreslås den totala anslagssumman bli omkring 280 milj. kr. Ökningen, 150 milj. kr., motsvarar nästan exakt en procent av nationalproduktens ökning mellan 1962 och 1964. De anslagsökningar som företagits efter riksdagens beslut om enprocentregeln har alltså inte alls fört oss närmare målet.

Även vid en internationell jämförelse är den svenska u-hjälpsinsatsen ganska blygsam. Enligt statistiska uppgifter som medlemsländerna i DAC själva redovisat ordnar sig deras statliga insatser för u-länderna på följande sätt, om insatsernas omfattning beräknas i procent av resp. länders bruttonationalprodukt.

1. Frankrike 1,07
2. USA 0,66
3. Belgien 0,65
4. Storbritannien 0,49
5. Västtyskland 0,45
6. Norge 0,36
7. Nederländerna 0,26
8. Sverige 0,25 (Sverige är inte medlem av DAC)
9. Kanada 0,25
10. Italien 0,14
11. Danmark 0,13

Om man även räknar in privata investeringar blir Sveriges placering ytterligare något sämre. Italien och Nederländerna har betydligt större investeringar i u-länderna än vad vi har.

Även om denna statistik är behäftad med vissa felkällor — bruttonationalprodukten beräknas olika i olika länder, omräkningen av u-hjälpens värde i pengar kan göras på olika sätt, omräkningen till en gemensam valuta (dollar) kan förorsaka vissa fel — visar den klart att det knappast

finns stöd för påståendet att Sverige skulle tillhöra de ledande nationerna på u-hjälpsområdet. Att vi ligger som nummer två bland bidragsgivarna till FN:s särskilda fond bör ses mot bakgrunden av att de samlade u-hjälpsinsatserna genom FN och dess fackorgan endast utgör en tiondel av den totala biståndsvolymen. Dessutom utgör särskilda fondens verksamhet bara en del av FN-hjälpen.

Mot större svenska insatser brukar i regel anföras 1) att den svenska biståndsadministrationen inte räcker till för större bilateral verksamhet, 2) att FN inte behöver mer pengar, 3) att det statsfinansiella läget inte medger större anslag. Vad gäller det förstnämnda skälet är detta riktigt. Felet är att man inte tidigare tagit konsekvenserna av detta konstaterande genom att ställa större resurser till u-hjälpsadministrationens förfogande. Beträffande det andra skälet är detta uppenbarligen fel. För FN:s särskilda fond har t. ex. uppställts som mål att bidragen per år skall utgöra 100 miljoner dollar. Detta mål har ännu inte uppnåtts. Argumentet att fonden f. n. har stora reserver tar inte hänsyn till att dess arbete bygger på långtidsplanering och att projektens omfattning därvid bestäms med hänsyn till medlemsländernas utfästelser om bidrag. Även en mycket kraftig höjning av anslaget till denna fond i förhållande till regeringens förslag vore därför fullt motiverad.

Beträffande det statsfinansiella argumentet utgår detta givetvis från den utgiftsprioritering som gjorts av Kungl. Maj:t. Med en annan värdering av utgifternas angelägenhetsgrad hade det givetvis i år liksom tidigare varit möjligt att avsätta större belopp för u-hjälpsinsatser. Jag är emellertid beredd att acceptera att någon mer avsevärd höjning av anslaget till FN:s särskilda fond utöver vad regeringen föreslagit inte är möjlig utan motsvarande inkomstförstärkning. I en annan denna dag väckt motion har jag därför föreslagit en även tekniskt motiverad uppjustering av skattesatsen för allmänna varuskatten, vilken skulle ge statskassan ca 50 miljoner kr. i ökade inkomster utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Med hänvisning härtill hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att höja anslaget till För-
enta Nationernas särskilda fond med 50 milj. kr. utöver
vad Kungl. Maj:t föreslagit och därför under förevarande
punkt för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag på
96,8 miljoner kronor.

Stockholm den 27 januari 1965

Ola Ullsten
